

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi'a si Duminec'a.

Pretulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 78.

Dumineca, 30 Septembrie | 12 Octobre

1879.

Cu 1-a Octobre stilu vechiu 1879's a inceputu unu nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

pentru cuartalulu alu IV-lea 1879 cu conditiunile din fruntariu.

Rogamu pe domni aceia, alu caroru abonamentu expira cu 30 Sept. st. v. 1879, ca se grabesca cu renouarea lui, ca se li se póta tramite fól'a regulatu.

Domni noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele dloru esacte, aretandu si post'a cea mai aprópe de loculu, unde locuiescu.

Scrisorile sunt a se adressá la Redactiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Esemplarie complete dela inceputulu anulu se mai afla.

Brasiovu, 11 Octobre/29 Septembrie.

Evenementulu celu mai insemnatu internu este astadi discursulu tronului cu care Maiestatea S'a Imperatulu a deschisu parlamentulu din Vien'a.

De multu imperatulu nu a cetitu unu mesagiu cu atata multiamire ca acuma candu s'a veditu incungiuratu dupa multi ani earasi de reprezentantii tuturor tieriloru si popóreloru cislaitane. Discursulu tronului dá indata la inceputu espressione viua acestei bucurii, pe care, suntemu convinsi, ca monarchulu a si semtit'o adencu, caci este mai pre susu de ori-ce indoiela ca „impacarea si intielegerea generala a popóreloru sale a fostu intotdeauna tint'a dorintieloru imperatesci.“

Gratia unei politice unilaterale si egoistice a guvernoloru ce au urmatu de vreo douideci si cinci de ani unulu dupa altulu acést'a tinta sublima ce si-au pus'o monarchulu a remasu pēna acuma numai o frumósa dorintia, dér' Maiestatea S'a speréza firmu ca prin moderatiunea tuturoru si prin respectarea reciproca a drepturiloru fiecarui poporu se va ajunge la acea intielegere generala.

Abstragēdu dela cuvintele incuragiatóre ce le continē discursulu tronului pentru Cehi ca si pentru tóte celelalte popóre, nu se face amintire intr'insulu de autonomi'a Boemiei si de drepturile corónei boeme, cari constituie punctulu de capetenia alu programulu cehicu, dér' pentru aceea se accentuésa positiunea deosobita de dreptu a Cehiloru diēdu-se ca ei au intratu in parlamentu „fara alterarea convictiunei loru de dreptu.“

Prin aceste cuvinte se recunósce indirectu bas'a de dreptu deosebita pe care stau Boemii. Negresitu ca pasagiulu acest'a alu mesagiului imperatescu s'a formulatu astfelu de cātra ministeriulu Taaffe in intielegere cu deputatii cehi, de aceea trebuie se damu o importantia mare acelei reservatiuni a „convictiunei de dreptu“ a careia esistencia o recunósce insusi capulu statului. Dr. Rieger si comitele Clam-Martiniz au inmanuatu monarchulu mai inainte unu felu de protestatiune, in care Cehii declara, ca ei considera bas'a institutiuniloru parlamentare numai ca o basa „de faptu“ nu si de dreptu, cu alte cuvinte ca ei intra in parlamentu numai spre a 'si poté castigá mai iute drepturile prin modificarea constitutiunei.

Imperatulu dupa ce a ascultatu gratiosu declararea Cehiloru se-i fi admoniatu, ca se se modereze. „Incet, cu mare precautiune, dér' siguru cātra scopu“ este si devis'a ministeriului Taaffe si de aci se explica faptululu ca in discursulu tronului s'a evitatu ori-ce espressione ce ar' fi datu ansa la o nelinistire prea mare a Nemtiloru séu si a Maghiariloru si se marginira numai a constatá, ca Boemii au pasitu pe aren'a parlamentara „fara alterarea convictiunei loru de dreptu.“

Tóte aceste dovedescu ca guvernulu a trebuitu se faca Cehiloru anumite promisiuni, ca esiste o conventinne secreta pe bas'a careia au intratu in Reichsrath. Si unii si alii isi voru fi ganditu: lasa se fimu numai odata tari si mari in parlamentu si apoi lesne se potu satisface dorintiele nóstre cu privire la autonomi'a tierii s. a.

Nu potemu trece cu vederea acelu punctu alu mesagiului care promite scutirea intereseloru spirituale si materiale ale tuturoru popóreloru, adeca aperarea loru in contra suprematiei de limba si a exploatarii prin consortiurile, ce s'au formatu tocmai in er'a cea mai gloriósa a suprematiei dualistice. In fine este remarcabila „unitatea“ popóreloru si a tieriloru, ce-o accentuésa la finitu discursulu tronului.

Cumu se va desvoltá acést'a unitate, fiva ea centralistica? Eata grav'a intrebare inaintea careia ne aflamu si care prepara atat'a dorere de capu dualistiloru nemti si unguri. Cu deosebire Maghiarii se semtu amenintati prin ori-ce combinatiune federalistica, care se impotrivesce naturei statului ungurescu in organizatiunea s'a actuala, ce culmineza in supremati'a rassei maghiare, in centralismulu celu mai incarnatu maghiaru.

Dela rezultatulu luptei intre partid'a autonomistiloru séu a federalistiloru si intre partid'a constitutiunei suprematiste din Austri'a depinde fórtē multu, depinde póte desvoltarea pacinica viitóre a monarchiei intregi. Acést'a o semtu toti, atātu cei de dincolo cātu si cei de dincóce de Lait'a.

Discursulu tronului,

prin care Maj. S'a Imperatulu a deschisu sesiunea noului Reichsrath, suna asia:

„Onorati Domni ai ambeloru camere ale senatului imperialu! Ve salutu la inceputulu unei noue periode de activitate constitutiunala si ve bineventezu cordialu. Cu mare multiamire ve vedu astadi adunati in giurulu tronului meu. Prin aceea, ca acuma si deputatii in bitulu meu regatu Boemia, urmandu chiamarei mele, si fara jignirea convictiunei loru, de dreptu, si pe langa tóta deosebirea pareriloru lor, au pasitu in numeru completu pe aren'a parlamentara, s'a facutu unu pasu insemnatu, spre a ajunge la acea impacare si intielegere generala, care totdeauna a fostu tinent'a dorintieloru Mele si am firm'a sperantia, ca pe lenga moderatiunea tuturoru si respectarea reciproca a drepturiloru va succede consultariloru dvóstre, a ajunge in adeveru acést'a tinta care trebuie se fia sustienuta intotdeauna in interesulu de putere alu Monarchiei si a asigurá asteliu constitutiunei recunóscrea tuturoru popóreloru cu egala bucuria.“

„Insemnate si multe sunt problemele pe care activitatea d-vóstra va avé ale resolvá. . .“ — Aci discursulu tronului anuntia proiectele de lege cu privire la administratiunea Bosniei si Herzegovinei, accentuésa necesitatea de a restabili echilibrulu in finacele statului prin economii in budgetu'a administratiunei si a rebelului incātu acest'a se póte uni cu poterea si sigurantia imperatiei. Guvernulu Maj. Sale se va nisui necontentitu a fi cu aceeasi ingrigire pentru interesele spirituale si materiale ale tuturoru popóreloru imperiului. Spre delaturarea deficitulu se se faca o reforma o contributiunei directe. Mai departe vorbindu despre tractatele comerciale discursulu tronului constata ca conferentiele din urma dau prospectulu imbucuratoriu la o regulare favorabila a relatiuniloru comerciale cu Germani'a. Apoi anuntia o revisiune a legeri de industria s. a., remediuri in contra procederiloru neoneste la negótiile de creditu si in fine constata cu multiamire bunele relatiuni cu tóte poteriile, constata ca tractatulu dela Berlin s'a executatu in partile cele mai esentiale ca intrarea in Novibazar s'a facutu in intielegere cu Pórt'a si finesce asia:

„Multele dovedi de credintiósa iubire si alipire a popóreloru Mele cātra Mine si cas'a mea precumu si strigare ce se aude din ce in ce mai tare din mediuloculu poporatiunei, strigare, ca se se sustiena bun'a intielegere, in care au traitu popórele Mele de sute de ani in pace unulu langa altulu, au caditu bine animei Mele (Bravo!) Aceste manifestari Mi sunt o dovéda, ca si d-v. insufletiti de acelasi spiritu de concordia si moderatiune, ve veti intielege pe bas'a constitutiunala la o desvoltare linistita si necurmata a binelui comunu. Fidela misiunei sale istorice, Austri'a va fi unu scutu pentru drepturile tieriloru si popóreloru sale (Bravo!) in legatur'a loru nedivisibila, unitara va fi unu adapostu permanentu alu dreptului si alu libertatii adeverate (Bravo!) Si asia incepeti, onorabili domni, cu Dumnedieu consultarile Dvóstre!“

Discursulu tronului a facutu cea mai buna impressiune. Intre aplausele si strigarile frenetice de „Se traiésca“ ale ablegatiloru, Imperatulu a parasitu sal'a ceremoniala.

Protestatiunea Cehiloru. „Narodui Listy“ organulu Cehiloru „tineri“ impartasiesce urmatórele: Inainte de deschiderea Reichsrathului au mersu Rieger si Clam-Martiniz la Imperatulu si au de pusu in manile sale protestatiunea. Imperatulu a primitu deputatiunea in modu gratiosu si a disu „Cehii intra in Reichsrath conservandusi positiunea loru de dreptu, este inse de doritu ca se se modereze.“ Rieger a rogatu apoi pe Imperatulu ca se ié sub scutulu seu nationalitatea ceha. Imperatulu asigurá deputatiunea, ca este cu buna voire cātra poporulu cehu. Inainte de a prestá juramentulu in Reichsrath Dr. Rieger a predatu si presidiului o protestatiune in care declara ca prin intrarea in Reichsrath Cehii nu 'si parasescu positiunea de dreptu, ca nu voiescu si nu potu prejudecá positiunei autonome a regatulu Boemiei si a corónei boeme, ca ei, Cehii, numai in recunóscrea tuturoru postulatelor diferiteloru regate si tieri vedu garanti'a durabila a poterei monarchiei, ca scopulu loru celu mai de frunte e impacarea si intielegerea cu tóte popórele, respectandu-se tóte drepturile si interesele lor si ca pentru ajungerea acestui scopu Cehii trecu, la provocarea monarchulu, pe terenulu fapticu alu institutiuniloru parlamentare, intintindu man'a la oper'a salutara a intielegerei.

Repasirea devinitiva a comitelui Andrassy.

Este numai o intemprare órba séu unu faptu precugetatu? Acést'a intrebare ne amu pus'o cetiudu a utografulu imperatescu, prin care se primesce demisiunea comitelui Andrassy, si vedindu ca pórt'a dat'a de 8 Octobre. De ce monarchulu a subsemnatu actulu de demisiune alu comitelui tocmai in diu'a de 8 Octobre si nu cu-o di mai inainte séu mai tardiu? Demisiunea comitelui era de multu hotarita, cumu vine dér' de i se acórd'a formalu tocmai cu-o óra inainte de deschiderea solemnela a noului Reichsrath? Organele lui Andrassy sustieneau, ca nu schimbarea interióra a situatiunei politice l'a silitu a se retrage, ca comitele repasiesce de buna voia, primirea formalu a demisiunoi sale se face inse intr'unu momentu incātu se pare ca intentiunea a fostu de a demonstrá prin acést'a ca comitele de Andrassy cedéza presiunei curentulu interioru. Si in adeveru, in diu'a aceea candu monarchulu anuntia din inaltimea tronului inaugurarea unei noae periode constitutiunale prin intrarea reprezentantiloru Boemiei in parlamentu, pe care o considera de unu pasu insemnatu spre acea impacare si intielegere generala care a fostu intotdeauna tinent'a dorintieloru imperatesci, trebuia se fia unu faptu indeplinitu si retragereu acelu barbatu

de statu, care a fostu celu mai de frunte reprezentantu alu politicei suprematistice, inamica tuturoru incercariloru de impacare si intielegere cu Slavii si Romanii Austro-Ungariei. Comitetele Andrassy nu potea dá fația in Reichsrath cu Cehii, pe cari i-a combatutu atátu de aspru la 1871, candu se facu ministru de externe pe contulu impacarei si intielegerei cu Boemi'a, ce a sciutu se-o impedece. Adevratu, cà in cursulu celoru optu ani, càtu a condusu afacerile straine ale monarchiei, comitetele Andrassy si-a schimbatu multu ideile si s'a mai moderatu in multe privintie, inse nu potea se' si renege totu trecutulu seu imbraiosandu pe fația o cauza a careia adversariu a fostu mai inainte. Destule imputari si-a atrasu si asia dela conationalii sei, destulu s'a luptatu in interiorulu seu semtiulu seu de Unguru cu cugetarea rece a barbatulu de statu, in fine a invinsu Ungurulu in elu si era momentulu supremu, cà comitetele se se convinga, cà cu tóte dovedile de gratia ale monarchulu, elu incetase acuma de multu de a mai fi omulu situatiunei. Fostulu ministriu austriacu Auersperg i era supusu si nu se intemplá nimicu fara scirea comitelu Andrassy, ministriulu Taffe din contra isi are marsiurut'a s'a deosebita si nu ar' fi suferitu nici cea mai mica ingerintia in afacerile sale din partea lui Andrassy. Sub asemeni impregiurari comitetele vediendu-se isolatu avendu pe partea s'a numai ministriulu siubredu alu lui Tizza, care si-a perditu tóta poporalitatea in Ungari'a, a trebuitu se 'si dica, cà nu-o mai póte duce. La placutu multu poterea, de aceea a si amanatu retragerea s'a càtu a potutu, dér' in fine a trebuitu se sosésca si diu'a de 8 Octobre, tocmai acea di in care Imperatulu a proclamatu inceperea unei noue ere mai binevoitóre si mai amicabila càtra tóte tierile si popórele imperiului.

Andrassy si-a implinitu missiunea, acuma se póte duce. Unu diuaru oficiosu prussianu „Kreuzzeitung“, vorbindu de visita principelui Bismarck la Vien'a, dice, cà cancelariulu germanu se dedase deja cu comitetele Andrassy si adauge: „Comitetele nu este unu omu alu initiativei decise; dér' elu si-a percursu marsiurut'a sub nesce impregiurari fórte grele cu cea mai mare abilitate si a facutu se tréca astfeliu caus'a bosniaca prin parlamentulu ungurescu, încátu acest'a nu mai póte face nimicu in contra acelei cause. Cu acést'a Andrassy si-a resolvatu problem'a si se retrage. Principele Bismarck s'a convinsu in persóna, cà prin acést'a nu se alteréza politic'a esterióra a monarchiei.“ — Aceste puține cuvinte esplica totu. Andrassy s'a retrasu d'inaintea curentulu poternicu alu politicei interióre, dupa ce si-a implinitu chiamarea, ear' Bismarck a voitutu se se convinga, cà óre nu va luá cumva in viitoriu si politic'a esterióra a monarchiei o alta directiune. Eata realitatea, tóte celelalte sunt numai miere, cu care s'a unu simburele amar.

In fine insemnamu, cà in memorat'a scrisóre autografa Maj. S'a „cu regretu incuviintiéza rog a r e a de demisiune“ a comitelu Andrassy esprimandu-i „inal'ta S'a recunoscintia pentru serviciile eminente ce a adusu monarchiei si casei imperiale.“ Imperatulu nu considera retragerea comitelu cá terminare a activitatii sale politice si este convinsu, cà déca ar' reclamá din nou serviciile sale Andrassy va respunde totdeauna la apelulu seu. Maj. S'a termina asi'a: „Increderea mea pe deplinu ai castigat'o precumu si recunoscintia mea cea mai viua.“ — Printr'o scrisóre autografa din aceeași di Imperatulu numesce pe baronulu de H a y m e r l e ministru alu afacerilotu straine si presiedinte alu consiliulu de ministri comuni ai Monarchiei.

Unu respunsu categoricu datu Aliantie israelite.

Presiedintele Aliantie israelite d. Crémieux fostu ministru in Françi'a, a adresatu cu dat'a 1 Octobre o scrisóre dinarulu „Tems“ din Paris, in care acusa pe guvernulu si camerele romane cà in realitate nu voiescu a esecutá tractatulu dela Berlinu. Romaniloru, dice Crémieux, si la 1856 si la 1858 Europ'a le impusesce recunóscerea drepturiloru civile si politice ale Moldo-Valahiloru de ritu necrestinu, dér' stipulatiunile conventiunei dela Paris au ramasu litera mórta; dela 1858 Israelitii „romani“ s'au vediutu din contra lipsiti de unu mare numeru de drepturi civile. Dér' ce le pasa Romaniloru, cà ci respundu ei: israelitii sunt toti straini. A trecut unu anu dela tractatulu dela Berlinu si Israelitii sunt inca supusi la tóte legile de exceptiune, cari apasa asupra loru si cari se poteau desfiintiá fara Camerele de revisuire 1. Israelitii

n-au inca dreptulu de domiciliu permanentu la tiéra; 2. Ei potu fi goniti din sate cá vagabundi si prin mesuri administrative; 3. Ei nu potu stapani nici case, nici mosii, nici vii, nici ori-ce imobile la tiéra; 4. Ei nu potu fi arendasi; 5. Ei nu potu luá in regia accisele comunelor rurale; 6. Ei nu potu tiené nici oteluri, nici carciune, nici debite de beuturi spirtóse, la tiéra; 7. Ei nu potu fi debitanti de tutunu; 8. Ei nu potu avé nici case, nici imobile in orasiu; 9. Ei nu potu luá parte la nici o adjudicare publica; 10. Ei nu potu fi nici profesori, nici advocati, nici farmacisti, nici medici ai Statulu, nici ampioiati ai drumulu de feru; 11. Ei sunt constrinsi la servitiulu militarulu, dér' nu potu ajunge la gradulu de sub-locotenentu. 12. In fine, istori'a tractatelor de comerciulu ale Romaniei cu Austri'a, si aceea a tractatelor de comerciulu ce a voitutu a le incheiá cu Germani'a si cu Itali'a, probéza cà, chiaru Israelitiloru de nationalitatea straina, Romani'a voiescu se aplice acele legi de exceptiune, mai alesu in materia de proprietate.

Europ'a, dice Crémieux mai departe, cere cà tractatulu dela Berlinu se se esecute. Ce respunde guvernulu romanu? Guvernulu propune Camereloru unu numeru ridiculu de micu de Israeliti, 1074 persóne, pentru a fi impamenteniti. Afara din acesti 1074 privilegiati toti israelitii romani, supusi la tóte sarcinele remanu lipsiti de tóte drepturile, de care legile i-au desbracatu pe rëndu. Condițiunea loru, departe de a fi imbunatatita, este ingreuia. Pèna la legea cea noua, Israelitii poteau se pretinda indigenatulu. Acestu indigenatulu nu era recunoscutu de guvernulu, nici de tribunale, inse nici o lege nu 'lu negá; si acumu candu tractatulu dela Berlinu ilu afirma si mai energicu decâtu conventiunea dela Paris din 1858, guvernulu nu gasesce nimicu mai bine, de càtu a ii desbraca de drepturile legate de indigenatulu, supunendu-i pe toti cá straini la obligatiunea impamentenirei individuale! Si acést'a impamentenire nu se póte dobèndi decâtu dupa unu stagiulu de diece ani, care nu se numera decâtu din diu'a, candu se face cererea si prin unu votu conformu alu celoru doue Camere! Astfeliu se tractéza o poporatiune, care n'are nevoie se fia naturalisata, de óre-ce e romana cu același titlu cá si ceilalti romani. Impamentenirea data indata la unu numeru de 1074 Israeliti a fostu imagiunata numai spre a miciorá ingreuiarea sórtei comune a celoru 260,000 Israeliti ai Romaniei. Eata un'a din dibaciele guvernulu romanu.“

Nu-i destulu cu atata, adauge d. Crémieux. Proprietatea rurala in art. 2 alu proiectulu guvernulu este declarata unu dreptu rezervatu cetatianiiloru romani; acestu dreptu ar' fi dér' refusatulu fara deosebire la toti strainii, déca acelu articulu nu ar' adaugá, cà elu este mantienutu, inse pentru aceia cari se bucurau de dènsulu mai inainte, fia in virtutea unei legi, fia in virtutea unor conventiuni internationale. Strainii crestini cari ilu aveau alta-data ilu pastréza, Israelitii romani séu straini nu 'lu aveau, nu 'lu dobèndescu, le este refusatulu si mai departe cà unu dreptu politicu. Cine se póte indoi acumu, dice in fine, cà proiectulu de lege propusu de guvernulu Camereloru este negarea chiaru a tractatulu dela Berlinu si a principiiloru de egalitate si libertate ce le contine? Romani'a, este evidentu, respinge aceste principie, asupra acestui punctu intielegerea intre guvernulu si Camere este asigurata s. c. l.

La espectorarile aceste dictate de pasiune ale presiedintelu Aliantie israelite a respunsu imediatu d. Calimachi-Catargiu, agentulu generalu alu Romaniei in Paris, adresandu diuarulu „Tems“ urmatóre scrisóre plina de energia si de demnitate:

„Domnulu directoru! Nu e cu putintia de-a lasa fara respunsu critic'a pasionata ce face d. Crémieux celoru ce se petrecu in Romania... E multu timpulu de candu d. Crémieux a intreprinsu in contra Romaniei o campania care nu pare aprópe de sferisitu Trebuie póte se recunóscemu cà tocmai acést'a atitudine a presiedintelu Aliantie Israelite n'a contribuitu puținu a mari dificultatile cestii ce ne preocupa, càci una din cele mai vii imputari ce Romanii facu Evreiloru este de a se supune unei autoritati vrasmasie tieriei. Ei le mai adreséza o alta nu mai puținu intemeiata: aceea de a nu fi exacti in espunerea numeróseloru plangeri ce facu in privintia a condițiilor loru de esistencia in Romani'a. Astu-feliu se esplica de sicuru erorile ce contine lunga enumeratiune de restrictiuni, care, dupa d. Crémieux, isbescu pe coreligionarii sei la noi. Sunt cu totulu dispusu de a dovedi, contrariu cu afirmarile onorabilulu presiedinte alu alianției,

pe temeiulu unor rapórtu negresitu necontrolate, cà Israelitii au dreptulu de domiciliu permanentu la tiéra: cà tienu multe mosii in arenda; cà suntu iutrepindietori de accise in multe comune; cà au pretutindeni carciune si debite de spirtóse; cà in cea mai mare parte din orasiile Moldovei posedu mai multu de jumetatea caseloru si altoru imobile; cà iéu parte lá licitatiunile publice; cà suntu profesori, medici, farmacisti; si cà, intru catu privesce profesiunile neliberale, esercita pe tóte acelea care suntu permise si chiaru pe cele ce nu suntu. Ceea ce e adevratu, e ca n'au avutu pena acum si n'au nici acum nici facultatea de a dobèndi proprietati rurale, nici posibilitatea de a dobèndi drepturi politice.“

„D. Crémieux nu vrea se tienu de locu séma de impregiurari particulare si locale, care oprescu esecutarea imediata si deplina a marii reforme sociale si economice pe care tractatulu dela Berlinu a impusu-o Romaniei. Dènsulu acusa pe guvernulu romanu cà nu face cu violintia aceea ce dènsulu a facutu cu atátu curagiu, in folosulu Israelitiloru din Algeri'a, pe candu Françi'a era in lupta cu strainulu. Guvernulu nostru nu are intr'adeveru acést'a dibacia. Elu are o grija cu totulu alt'a: cauta pe de o parte a face pe Romani'a se primésca unu progresu necesarin si salutaru si pe de alta parte de a dobèndi de la puteri timpulu, de care are trebuintia indeplinirea unei schimbari atátu de adènci in institutiunile unei tiéri. Acest'a a fostu obiectulu caletoriei d-lui Boerescu; acest'a este spiritulu proiectulu de lege, care e acumu in desbatere in Camerele nóstre. Acestu proiectu nu e de sicuru atátu de radicalu cá decretulu, prin care d. Crémieux a emancipatu pe Evreii din Algeri'a; dér' introduce intr'unu modu formalu in legislatiunea nóstra principiulu stabilitu de art. 44 din tratatu. Elu asicuréza tuturoru Israelitiloru, straini séu nu, deplinulu esercitiu alu drepturiloru civile. Elu recunósce imediatu calitatea de cetatianu tuturoru acelora cari au datu dovedi de asimilare cu poporatiunea romana, prin partea ce au luatulu sarcine si prin serviciile ce au adusu. Déca numerulu loru este „ridiculu de micu“, a cui e vin'at Evreii insisi trebuie se'lu marésca de aci inainte, intrandu, cu mai multu patriotismulu de càtu péna acum, in calea ce le indica paragrafulu 4 din nou'a dispositiune constitutionala, care acorda dispensa de stagiulu tutoru Evreiloru indigeni, cari voru cere Camereloru naturalisarea. Acest'a e sfatulu intiepleptu ce le dá d. Waddington, dicèndu in Congresulu de la Berlin: „Dificultatile locale voru fi mai usioru inlaturate in Romani'a candu principiulu egalitatii de drepturi si alu libertatii religiose voru fi recunoscute si candu, ras'a evreiesca „va sci, cà nu are nimicu de asteptatu de càtu de „la propriele sale silintie si de la solidaritate in tereselorulu sale cu ale poporatiuniloru indigene.“ — Aru fi de doritu cá, in locu de a asmuti opiniunea publica a Europei in contra Romaniei si in contra guvernulu seu, d. Crémieux se tienu coreligionariloru sei limbagiulu d-lui Waddington si se se silésca a'i face se intieléga cà, p e n t r u a a v é o p a t r i a n u e d e a j u n s u d e a s e n a s c e i n e a , s é u d e a o e s p l o a t a .“

Raportulu comitetulu delegatiloru Camerei

asupra revisuirei Constitutiunei romane.

(Urmare si fine.)

Venindu acum la aplicatiunea principiulu mai sus enunciatu si care de sicuru nu putea remané in stare de abstractiune fara a nesocoti caracterulu internationalu alu acestui proiectu, me credu datoru, d-loru deputati, a ve atragi mai multu atentiunea d-loru vóstre spre dènsulu, pentru a ve convinge, cà elu dá deplina satisfactiune cerintiloru din afaru fara a periclitá interesele nóstre nationale, pe care puterile europene in totu d'auna, cà si acum, au catatu sa le ocrotésca.

In statele occidentale, candu s'au proclamatu israelitii cetatieni de dreptu, idea, in giurulu careia s'a facutu asa proclamatiune, a fostu tot-d'auna asimilatiunea si identificarea cu natiunea, in sinulu careia traia acea secta fara nationalitate a s'a propria. Acést'a idea s'a tradusu in faptu, tot-d'auna prin sarcinele si sacrificiele de totu felulu, pe cari ei le faceau in folosulu societatiei, de care altmintreala erau departati. Pe candu povar'a se ingreuia, dènsii lucraru in sensulu aspiratiuniloru natiunei in mijloculu careia traiau, puiundu in miscare tóte facultatile intelectuale si materiale, prin care au glorificatu acele tieri.

Nu totu astu-feliu putemu spune, cà a fostu si este atitudinea israelitiloru din Romani'a, unde au fostu adaptati, unde cultulu si confessiunea loru au fostu respectate cá tóte cele-lalte religii. Afara de mici exceptiuni toti au recursu la protectiuni straine in interessulu exclusivu alu

comericiului ce faceau, toti lucrau si lucreaza prin sistemul de comunitati si congregatiuni basate pe statutele lor proprii si care creeaza o adeverata putere in statu.

Pastrandu d'ér' ideea de asimilatiune, pe care nici o natiune civilizata nu o pôte respinge, guvernulu prin proiectulu seu a cautatu dupa o minutiósa cercotare, verificata si de comitetulu domniilor vóstre, se demonstre puteriloru europene in faptu, cá estiunea israelita la noi se afla in alte conditiuni de cátu acele, in care se aflá occidentulu candu s'a decretatu proclamatiunea de drepturi.

List'a anexata aci este intemeiata pe servitiulu militar, studii si scrieri in limb'a romana, donatiuni pentru crearea de industrii nationale si altele, cari constituiescu atatea presumptiuni de asimilatiune cu natiunea romana, si aceasta, dupa cum vedeti, pentru una si singura data, lasandu celorlalti timpulu de a se asimila si cere, de voru voi, impamentenirea individuala supusa apretiarei si votului Corpuriloru Legiuitóre.

Prin cele ce am avutu onóre a ve expune, credu d-loru deputati, cá amu demonstratu intr'unu modu suficientu, cátu proiectulu de facia satisfice lealmeute cerintelor de dreptu publicu internu, si celoru stabilite prin tractatulu internationalu de la Berlin, si cátu este, prin urmare, in concordantia cu voturile repetite ale Cameriloru trecute, de la care tiene mandatulu nostru.

Se lasamu d'ér' de-o parte consideratiunile de partitu séu de guvern, si care ne potu asverli in confusiuni grave si vatametórie; se privimu pe guvern, ori-care ar' fi, cá unu factoru necesariu fara de care acést'a opera legislativa la care suntemu supusi, nu se pôte implini, conformu Constitutiunei, si se votamu cu totii alaturutulu proiectu de revisuire, care, puindu capetu dificultatiloru presentului si degagiandu-ne de complicatiuni eventuale din afara, ne pune in positiune a urmá liniscitu calea activitatiei nóstre intelectuale si materiale.

Report, D. G i a n i.

Proiectu de lege

Pentru revisuirea art. 7 din Constitutiune.

Art. unicu. In loculu art. 7 din Constitutiune, care se revisuiesce, se va pune urmatorulu :

Art. 7. Diferenti'a de credintie religióse si de confesiuni nu constituie in Romani'a o pedeca spre a dobéndi si a exercita drepturile civile si politice.

§ 1. Strainii, de veri-ce religiune, voru puté dobéndi impamentenirea numai in urm'a cererii loru individuale si prin o lege speciala.

Acelasiu dreptu se dá acelor, cari, fara a fi cetatiani, se afla in Romani'a cá supusi Romani.

§ 2. Nu voru poté dobéndi, sub ver-ce titlu ar' fi, proprietati rurale, — afara de locuri séu case in orasie — de cátu acei, cari voru fi cetatiani romani, respectandu-se inse drepturile acelor, cari le au dupa legile anterióre, séu in virtutea tractateloru esistente intre Romani'a si alte statari.

§ 3. Toti locuitorii aflatori in momentulu aneasarei, cá cetatiani otomani, in provinci'a romana de peste Dunare, Dobrogea, se bucura de o potriua de tóte drepturile si datoriile fara distinctiune de religiune, conformu regimulu specialu, ce se va prescrie pentru acést'a provincia de cátra Corpurile Legiuitórie.

Restrictiunea relativa la dobéndirea proprietatii rurale nu se aplica in Dobrogea.

§ 4. Veri-ce individu, nascutu si crescutu in Romani'a, care péna la maioritate nu se va fi bucuratu de vre-o protectiune straina, si care va face cererea in cursu de unu anu de la promulgarea acestei legi, séu de la maioritate, va fi de dreptu dispensatu de stagi, déca Camerile voru admite cererea de naturalisare.

§ 5. Se declara cetatiani, pentru asta una si singura data, acei supusi romani, de veri-ce religiune, cari s'au asimilatu cu natiunea si alu caroru nume si insusiri se voteza de cátra Corpurile Legiuitórie de o data cu acést'a lege.

Acei dintre densii, cari in timpulu de unu anu de la acést'a admitere nu voru reclamá diplom'a de indigenatu, voru perde drepturile, ce li se acorda.

Reportoru D. G i a n i.

Sabesiu in 3 Octobre 1879.

(Instalarea festiva a noului nostru primariu.) Dupa o lupta intrepida solidara si de modelu, continuata fara intrerumpere si fara adormire mai bine de diece ani, ne a succesu a ni aretá vitalitatea si maturitatea de guvernare si, prin acést'a, a convinge pre cármuitorii mici si mari despre indreptatirea si temeinici'a nisuinteloru nóstre. Lupt'a nóstra s'a incununatu prin instalarea glorioasă a nou alesului nostru primariu dr. **Stefanu Pacurariu**. Primindu insciintiare prealabila, Luniu 29 Sept. dupa prandiu unu frumosu numaru de cetatieni amu asteptatu la marginile hotarului Sabesiului, unde vicecomitele Senor sosindu

cu asteptatulu primariu in trasura cu patru cai, Senatorulu Piso, ii a intempinat cu puçine cuvinte sincere, si dupa unu respunsu asemene caldurosu, primitu dela ambii domni, acesti-a fusera condusi in orasiu. Marti la 10 óre dimineati'a, fiindu partea cea mai mare a reprezentatoriloru adunata in sala comunitatii, precum si unu publicu mare privitoriu, vicecomitele si primariulu, invitati de o deputatiune, intrara in sala intempinati cu insufletite ovatiuni. Vicecomitele ocupandu loculu presidiale deschide siedinti'a in limb'a statului. Dupaceea primariulu, depunendu juramentulu in limb'a romana, vicecomitele in tóte trei limbele introduce si recomanda pe noulu primariu, ceea ce s'a primitu cu repetite. „Se traiesca!“ Vicecomitele incheia discursulu cu „Se traiesca Maiestatea s'a, regele!“ si tóta adunarea redicandu-se repeta de 3 ori acést'a urare. In fine noulu primariu, sfersindu si cuvintele-programu, primite cu insufletite ovatiuni, vicecomitele dechiera siedinti'a incheiata.

Reprezentantii si functiunarii orasiului, petrecundu in corpore pe primariulu la locuinti'a sa, acolo fura poftiti la unu dejunu frugalu, care inse se strafirma intr'unu prandiu formalu. Sub discursulu prandiului prim'a capela din Alb'a-Iuli'a esecutá cele mai placute piese romane, maghiare si franceze. Vicecomitele redicá primulu toastu intru indelunga viatia si sanetate a Maiestatii Sale regelui, si reginei, a Altetiei sale imperiale archiducelui-clironomu, si a intregiei case inalte domnitóre habsburgo-latharingice. Toti cei de facia redicandu-se prorupsera in intreite „Se traiesca!“ ear' music'a intouá „imnulu poporalu.“ Urmara apoi toastele pentru in. guvern, comitele, vicecomitele comitatului Sibiiu, pentru noulu primariu, magistratu si comunitate, pentru pensiunatul primariu Balomiri si familia s. a. s. a. — Dupa prandiu vicecomitele si primariulu, insociti de mai multi inși, facura excursiune la antic'a cetate dela Sesciori.

Sér'a apoi la 8 óre se porni unu imposantu conductu de facii, celu antaiu in form'a s'a aici, si plecandu de la scól'a romana prin stradele de frunte preste piati'a mare, music'a essecutandu dessebite marsiuri romane si maghiare, intre cari mai cu séma „marsulu de la Custozza“ alu regimentulu Baden Nr. 50, conductulu se opri inaintea locuintei noului primariu, unde si vicecomitele se aflá cá ospe. Conductulu formá unu semiceru uriasiu. Music'a incetandu protonotariulu Pompiliu I s a c u in puçine cuvinte potrivite bineventá in limb'a maghiara pre vicecomitele cá modelu de functiunariu dreptu si activu. Incetandu ovatiunile entusiastice vicecomitele cu puçine cuvinte bine alese respunse asemene in limb'a maghiara asecurandu, cá nu va incetá a lucrá din tóte poterile spre binele si inflorirea acestui orasiu si a locuitoriloru lui. Ionu V. B a r c i a n u salutá apoi pe noulu primariu in limb'a romana prin unu discursu demnu din totu respectulu, a cáruí sembure a fostu ide'a, cá principiulu egalitatii sferimandu catusiele feudalismulu si ale privilegiiloru, in numele civilorn acestui orasiu nu cere alt'a de la noulu primariu de catu numai se fia dreptu si se faca dreptate. Urárlile insufletite din mii de pepturi erá se nu se mai sfersiesca. Primariulu multiamindu asemene in limb'a romana pentru aceasta distinctiune si semn de aderintia si iubire promise a face tóte pentru a corespunde increderii puse in persón'a s'a. Intre „se traiesca“ necurmata si sunetulu musiciei splendulu conductu se re'ntorse la loculu pornirii, unde se stinsera faciele si partea cea mai mare a publiculu se imprasciá la ale sale.

Astfelu a decursu si s'a sfersitu diu'a de 30 Septembrie 1879 aici in veci memorabila. Conductulu a fostu imposantu pentru, cá a decursu in chipulu celu mai stralucitu si impunetoriu si fara cea mai mica conturbare; si desi au fostu terguri in tóte partile, si aici culesse cucurezeloru, totusiu au luat parte la elu preste 2000 de suflete aprópe numai romani. Erá mandru a vedé cum multimea de tierani purtá faciele in cea mai buna ordine si ascultá catanesce de dispositiunile arangiatoriloru. Plugariulu romanu este inteligentu. Alta multime mare de romani, cari veneau de la téguri si aveau se treaca pre aici in partile Sibiiului, a remasu aici, cá se fia martora la espressionea bucuriei si a insufletirii pentru triumfulu dreptatii si alu adeveruluí. — Dupa conductu unu mare numeru de orasieni, amici si cunoscuti, se intruni in „casin'a sebesiana“ la unu banchetu cordialu, care se terminá tardiu.

Provocatórea abstinentia a „Tagblattistiloru“ d'aici de la intregu actulu nu este intemeiata, si nu sciú ce folóse le va produce. De multu tempu

incóce amu fostu din partea „Tagblattistiloru“ — cáci meseriasii dorescu pace, si se bucúra cá traiescu — ofensati, huliti si denunciati in tóte formele chiaru si la comitele supremu Wächter, inse nu numai noi ci si altii. Am tacutu si amu rabdatu. Inse acum'a a sositu tempulu unde rabdarea este rusine si tacerea crima. Vomu spune pe reudu adeverulu, vomu spune tóte cumu sunt fara nici o crutiare si reserva; si apoi judece lumea impartiala.

V a l e r i u.

Recunoscinti'a Bulgariloru.

Cetimu in „Monitoru“ : Duminica, 23 ale curenteí, A. S. R. Domnitorulu, impreuna cu A. S. Principele Bulgariei, a primitu la palatulu dela Cotroceni, la órele 10 de dimineati, una deputatiune a bulgariloru stabiliti in Romani'a, si in fruntea caroru se aflá P. S. S. Mitropolitulu Panaret, care a datu citire urmatórei adrese; pe care a inmanat'o Prea Inaltiatulu nostru Domnu :

M a r i ' a T a ! Din timpurile cele mai departate si péna in dilele nóstre, sórtea poporulu Bulgaru a fostu totdeuna strinsu legata cu aceea a poporulu Romanu. Chiaru de la inceputurile istoriei nóstre, Bulgarii, uniti cu Romanii, fundau impreuna unu Statu puternicu, care a lasatu amintiri gloriose in urm'a s'a, si sub Regii loru comuni, alesi candu dintre unii, candu dintre ceilalti, au sciutu se'si apere cu vitejie si se'si mantina cu tarie loculu ce le a fostu hotaritu de Provedintia printre celelalte natiuni ale peninsulei Balcanice. Mai tardiu candu Orientulu intregu cadu sub puterea celoru cuceritori, de cari tremurá tóta Europ'a, candu Bulgarii, striviti in luptele lor si mai puçinu norociti de cátu Romanii, perdura esistentia loru politica, si candu incepú acea lunga epoca de suferintie, pe care o cunóscé lumea intréga, vechile legaturi, ce impreunasera odinióra ambele popóre, nu fura uitate, Romani'a ne primi in sinulu seu cu generositate si cu dragoste.

Aci, in acést'a tíera bine-cuventata, amu gasitu sprijinu si mangaiere, aci ne-amu adapostitu candu eramu siliti se parasimu casele si pe parinti nostri, aci ne-amu bucuratu atátu timplu de ospitalitatea cea mai bine-voitóre, de banulu traiu, de singuranti'a vietiei si a averiloru nóstre, aci ne-amu impartasitu fara deosebire de tóte drepturile si libertatile, cari facu podób'a Romaniei. Cá nisce frati adeverati Romanii ne-au incalditu la anim'a lor, ne-au alinatu durerile si ne-au intaritu curagiulu, cá se induramu suferintiele nóstre si se asteptamu diu'a liberarei nóstre. Diu'a aceea mare a sositu in fine, si candu resuna puterniculu glasn alu protectorulu crestinatatiei in Orientu, anuciandu-ne lupta pentru redobéndirea drepturiloru nóstre, alaturi cu gloriosele sale armate, la postulu de onóre, falfaiá si mandrulu steagu alu Romaniei. Cu lacrimi de bucuria si de recunoscintia, amu vediutu, cumu vitejii ei copii se adunau in giurulu Ilustrulu loru Capitanu si cu ce aventu sublimu 'si-au luat parte lor de sacrificiu in acea santa lupta, cá se faca se triumfe drepturile neprescriptibile ale omeniei.

Asemenea legaturi, Mari'a T'a, nu se uita nici-odata. Suntemu mandri si fericiti de a ne poté manifestá din adenculu animei, in ocaziune atátu de solemn si in presentia Prea Iubitului nostru Suveranu, simtimintele nóstre de recunoscintia si de iubire cátra acést'a generósa tíera si cátra gloriosulu ei Domnitoriu. Nu, Mari'a T'a, noi nu vomu uitá nici-odata ospitalitatea, sprijiuulu, mangaierele ce amu gasitu la Romani, nu ne vomu rescumperá nici-odata de sangele ce au versatu pentru noi.

Astadi avemu si noi tíer'a nóstra, caminurile nóstre, ele stau deschise cá si anim'a nóstra, ori-carui Romanu. Vécúri intregi Bulgarii au traitu cu Romanii cá frati, ast-felu va fi si de aci inainte. Dumnedieu ne-a asiediatu unii lęnga altii, ne-a impartitu de-o potriua campiele cele mai manóse si tóte darurile naturei, ne-a datu riulu celu mai maretiu alu Europei, nu cá se ne despartia, ci cá se ne apropie si se ne unéscá, ne-a datu duoi Sverani iubiti, duoi frati de arme : Impreuna ne voru conduce, mana in mana, pe caile muncei, ale prosperitatiei si ale gloriei.

Déca in acést'a ocaziune, avemu unu momentu de intristare, este cá nu putemu inși-ne esprimá multu iubitei si gratiósei Dómne a Romaniloru simtimintele nóstre de devotamentu si de admiratiune. Rugamu pe Alteti'a Vóstra Regala cá se fia interpretulu acestoru simtiminte, urandu'i de acum o întórcere fericita in midiloculu poporulu seu, care o astépta cu o legitima nerabdare. Se traiesci Mari'a T'a! Se traiesca Mari'a S'a Dómn'a! Se traiesca Romani'a!

Alteti'a S'a Regala a bine-voitu a respunde prin urmatórele cuvinte :

„Primescu cu o viaa multumire adres'a coloniei bulgare din Romani'a si sunt fórté simtitoru pentru frumósele cuvinte ce 'mi rostescé, si pentru acele, cari privescu pe Dómn'a. Este adeveratu cá Bulgarii au aflu in totu-deauna in timpuri grele ospitalitatea cea mai larga in acést'a tíera. Aveti astadi o patria libera si unu Domnitoriu, care a luptatu alaturi cu Mine pentru independentia Bulgariei. Sunt man-

dru, că armat'a română 'si-a versatu sangele ei pentru o cauza atât de sântă, că aceea a liberării popórelor subjugate și pentru stabilirea unui viitoru fericitu pentru dênsele și speru, că ast-feliu s'au stabilitu legaturi și mai strinse între poporul bulgaru și natiunea română. Numele de Plevn'a, Rahov'a, Smérđanu voru fi înscrise pe paginile istoriei nóstre comune. Dé Dumnedieu, că tíer'a D-vóstre se prospere, se se desvolte în pace și linisce, mantienendu-se fratescile și vechile legaturi între ambele tíeri vecine, și Bulgari'a se fia fericita sub Domnulu ce 'si-a alesu și pentru care cá ruda și cá amicu simtu o deosebita afectiune. Se uramu dér' cu totii: Traiésca A. S. Principele Alexandru!"

Prea Santi'a S'a Mitropolitulu a prezentatu apoi Altetiei Sale Regale pe membrii deputatiunei, fiecare în parte, cu care A. S. R. Domnitorulu s'a întretienutu în modulu celu mai bine-voitoru.

Rapoltu mare în 4. Octobru n. 1879.

Onor. Dle Redactoru! Bine voiti a dá locu în colónle pretiuitulu diuaru ce redigeti, urmatórei mele întrebări de interesu publicu.

Câtra Onor. Domnu Petru Fagarasiu notariu cercualu în Zam.

Onorate Domnule! De óre ce conferinti'a nóstra din cerculu conferentialu alu III léa Dev'a, constatátore din invetiatorii aloru 8 protopopiate, și anume; 1 din Protopopiatulu Dobrei, 2. Jliei, 3. Zarandului, 4. Hatiegiului, 5. Gioagiului I, a 6. Giógiului alu II-le, 7. Orastiei, 8. Devéi, în Siedintiele tienute conformu cerculariului Prea Venerab. consistoriu Archidiecesann de sub Nr. 1613 scol. dela 10—15 Augustu a. c. au adusu unu conclusu cu dechiaratiunea, că voiescu cu totu laolalta a se constitui intrunu corpu invetiatorescu, și a infintiá un'a reuniune, sub titlulu „Reuniunea invetiatorilor din cerculu conferentialu alu III. Deva.” — pentru care scopu s'au și defiptu timpulu pentru adunarea generala a invetiatorilor din susu numitele protopopiate în Deva pe diu'a de 16/28 Octobru a. c.

Subscribulu cu tóta onórea, stim'a, și respectulu 'mi i-au libertate ati pune urmatórele întrebări modeste:

1. E dreptu că invetiatorii, din tractulu Dobrei în anul 1868 s'au întrunitu în un'a reuniune invetiatoresca, pe care timpu Dta ocupai oficiulu invetiatorescu la Scólele capitale din Dobra?

2. E dreptu aceea, că Dta ai fostu alesu la infintiarea acelei Reuniuni de presiedinte, și mai tardiu de vice-presiedinte în adunari și afacerile acelei reuniuni?

3. E dreptu, că Reuniunea pe langa Statutele ei întarite prin Prea Venerabilulu Consistoriu Archidiecesannu au avutu și Sigilulu seu propriu cu inscriptiunea, Sigilulu Reuniunei fond. a invetiatorilor gr. res. din tractulu Dobrei și unde se afia acela?

4. Cátu e de mare fondulu acelei reuniuni, și unde se afia elocatu?

Despre tóte aceste bine voiescu, D. meu, a me chiarificá încátu 'ti este posibilu în asta privintia, că astufeliu luminati, convenindu la adunarea generala a invetiatorilor pentru infintiarea multu doritei Reuniuni în Dev'a, — se scimú și se ne potemu orienta de timpuriu, ce avemu de facutu? avemu de a pune peatra fundamentala la infintiarea unei nóue reuniuni séu vomu edificá pe fundamentulu pusu la reuniunea fratiloru invetiatori din tractulu Dobrei la anul 1868. — Cu firm'a sperantia de unu resultatu lamuritu în asta privintia suntu

Alu D.-vóstre stimatoriu

Georgiu Forrasiu
docinte.

Diverse.

(Espositiunea de vinuri) de silaria și de obiecte pentru potcovitul cailoru avú locu Marti și Mercuri în Brasiovu. Din Romani'a au fostu puçini visitatori. Juriulu a premiatu mai multe felii de vinu și mai multe firme pentru obiectele espuse. Nu potemu numi nici unu nume deórece pëna astadi n'amu primitu copi'a processului verbalu ce ni s'a fostu promis.

(Casu de mórté.) În 6 Octobru st. n. a repausatu în Aiudu d. Basiliu Duc'a, fostu asesoru la tribunalulu de comitatu, vicecomite și mai pe urma presiedinte la scaunulu orfanalu alu Comitatulu Albei inferióre în alu 53-lea anu alu vietiei sale pline de activitate.

(Principele Bulgariiei) a plecatu Dumineca, 23 curentu, din Bucuresci, spre a se întórcé în principatulu seu. La órele 2 1/2 d. a. A. S. Principele, însoçitu de A. S. R. Domnitoriulu Carolu, a luat trenulu specialu la gar'a Cotroceni, unde se aflá façia d-nii ministri, cas'a domnéscă, s. a. s. a. Notabilii coloniei bulgare, cu Mitropolitulu loru în frunte, venisera aci spre a urá caletoria

buna princ. Alexandru. Dupa ce 'si-a luat remasu bunu de la toti asistentii, Principele, împreuna cu Domnitorulu, au pornitu spre Giurgiu, însoçiti de d. ministru de resbelu, de d. generalu Cernatu, s. a. Pe totu parcursulu trenulu domnescu, garele erau frumosu decorate și satenii se adunasera spre a saluta trecerea Altetieloru Loru. La Coman'a Altetiele Loru au fostu primite de d. prefectu alu judetiului Vlasca și în gar'a Giurgiu tóte autoritatile districtului și ale orasiului, precum și d-nii consuli straini, cari au resiedintia aci, asteptau sosirea trenulu domnescu. O compania din alu 5-lea regimentu de dorobanti cu drapelu și musica, a datu onorurile militare; corpulu oficiariloru gardei orasienesce și ai armatei din garnisóna adasta pe peronu. Domnitorulu presintá principelui Bulgariiei diferitele autoritati și apoi Altetiele Loru se urcara în trasura trecendu prin orasiu, ale carui strade erau frumosu decorate cu ghirlande de flori și drapelu cu tricoloru bulgaru și romanu și pe care se aflá adunata o imensa poporatiune, salutandu trecerea cortegiului Domnescu cu nesfêrsite ovatiuni. Altetiele Loru se îndreptara spre biseric'a catedrala, care este înca în reparatiune din caus'a stricaciuniloru aduse de ultimulu bombardamentu, și asistara aci la Te-Deum. Apoi mersera de visitara temni'ta judetiului, unde Domnitorulu cerú a 'i se recomandá din arestanti acei, cari prin cañtia și bun'a loru purtare meritau gratiare; de aci se îndreptara spre casarma, unde Domnitorulu inspectá recrutiile regimentulu alu 5-lea de dorobanti și inspectiunea se terminá prin visit'a facnta spitalulu orasiului, dupa care ambii Domnitori se reintórsera la gara și, luandu trenulu, pornira la Smard'a, unde asteptá vaporulu care conduce pe principele Bulgariiei. Altetiele Loru cu suitele prandira împreuna pe bordu. Pe totu timpulu prandiului music'a gardei orasienesce din Giurgiu executa diferite arie și atatu portulu Smard'a câtu și orasiulu Giurgiu erau frumosu iluminate. La órele 7 séra Domnitorulu isi luá în modulu celu mai cordialu și caldurosu remasu bunu de la princ. Alesandru, care 'lu însoçi pëna la tiermu, și în aclamatiunile multimii se suí în trenu, reintórcendu-se în Bucuresci.

(Unu furtu adevéritu în scrisu) O surprindere fatala i s'a facutu cu ocaziunea „dilei lungi“ din urma rabinului din orasiulu rusescu Mogilev Podolski, cu numele Nachman Goldenberg. Pre candu evlaviosulu rabinu facea în numit'a di de dimineatia pëna tardiu în nópte rogatiunile obicuinute religióse în Sinagoga, mai multi hoti fara de lege au intratu prin coperisiulu casei fucëndu o gaura în tavanu (plafond) în locuint'a rabinului jidovescu și, dupa ce i-a scormonitu tóte lucrurile, aflara acolo și dusera cu sine 40,733 ruble bani gat'a și o multime de pretiósé brilianturi și obiecte de aur și argintu, cari înca reprezinta o valóre de mai multe mii ruble. Candu rabinulu se întórcé nóptea din Sinagoga acasa, aflá pe mës'a s'a urmatórea scrisóre, ce io lasara acolo hotii: „Sum'a de 40,733 ruble și 62 copeci, care va se dica patrudieci mii 7 sute treidieci și trei ruble și 62 copeci, o amu primit'o întréga în tóta regul'a, ceea ce adevérimu cu multiamire.“

(O noua împartiéla a timpului.) O fóia berlinese scrie: „Sistemulu decimalu a ajunsu prin reform'a moneteloru, mesuriloru și ponduriloru la domnia, și prin urmare déca voimú se fimu cosecuenti nu trebuie se ne sfimú a împarti și timpulu nostru dupa sistemulu decimalu. Înca înainte cu 5 ani a propusu unu anumitu Ferd. Noll în Brandenburg a împarti diu'a în 20 óre și or'a în 100 de minute, a însemná apoi órele dupa olalta „1 óra pëna la 20-a óra.“ Servitiulu posteloru telegrafeloru și alu drumuriloru de feru s'ar' usurá multu prin acést'a, căci numirile de „diu'a“, „noptea“ „înainte și dupa amediu“ „dimineati'a și séra“ ar' deveni superflue. Acuma se împarte diu'a în 24 óre, ór'a de 60 minute = 1,440 minute, minut'a de 60 secunde = 86,400 secunde, secund'a de 60 tertie = 5,184,000 tertie. Dupa propunerea lui Noll se împarte: diu'a în 20 óre, ór'a de 100 minute = 2000 de minute, minut'a de 50 secunde = 100,000 secunde, secund'a de 50 tertie = 5,000,000 tertie. Dintr'o singura privire se vede, câtu de multu s'ar' simplificá prin acést'a împartirea timpului, asia încátu prin folosulu acést'a ar' fi invinse neplacerile stadiului de transitieune. Cu tóte aceste congressulu telegraficu din urma a declaratú că proiectulu lui Noll „nu e aptu de a se supune unei discussiuni.“ Acést'a inse nu a descúragiatu pe d. Noll care, a datu ordinu se se faca mai multe ceasornice dupa sistemulu seu și le-a espusu la vederea publiculu în Berlinu. Proiec-

tulu lui Noll are înca unu viitoriu, directorulu observatorulu din Berlin înca s'a exprimatú în favorulu acelu proiectu.“

Concursu.

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu din Comun'a Magura, în Cerculu Rodnei vechi, Comitatulu Bistritia-Naseudu, devenitu vacantu, se escrie concursu sub urmatórele conditiuni, și adeca: 1. Salariu anualu de 200 fl. v. a. platitu din lad'a Comunalu. 2. Cuartiru liberu, și 3. 6 orgii de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu voru trebui pëna în 20 Octobru a. c. st. n. a produce: a) Testimoniu de moralitate. b) Testimoniu, că unde au servitu pëna acuma cá invetiatoriu, și c) Atestatu de calificatiune, cumcá au absolvatu cursulu preparandialu.

Dela Senatulu scolariu localu din Magura, 20. Septembre 1879.

Jacobu Sittericzy
Parochu.

AVISU!

Negutatoria romana în Lugosiu.

Am onóre a aduce la cunoscinti'a onor. publicu romanu din locu și giuru, că am deschisu pe piati'a principala în cas'a d-lui G. Andreeviciu unu Magazin bine sortatu cu marfuri mixte de Bacania (Spezerei), Materialie, coloru-Bumbacuri-Galanteria și Nurenberga.

Atátu calitatea marfuriloru trase din isvórele principale interne și esterne, câtu și pretiurile moderate, servitiulu onestu și promptu me îndreptatescu a sperá, că voiú fi sustienutu și cercetatú de connatiionali cu tóta caldu'r'a, cu atátu mai multu cu câtu, că astadi acestu orasiu, parte mare romanescu, nu mai posedé afara de mine nici o firma romanésca!

Respectuosu

2—3

Stefanu B. Popoviciu.

Dr. Dionisiu Máthe
Magistru diplom. alu dentisticeii,
dentistu, plombatoru și magistru de dinti artificiali
Dr. de medicina din Budapest'a

face cunoscutu onor. publicu, că în timpulu siederei sale în Brasiovu pëna la 20 Octobru si-a deschisu atelierulu de arta dentistica în Strad'a Vamei Nr. 13, oferindu-se a face tóte operatiunile dentistice, a pune dinti singuratici din emailu anglésu séu americanu și întregi siruri de dinti de presiune aerica cu vulcanitu, cari corespundu pe deplinu ori-carui scopu: a mancă, mestecá și vorbu dupa sistemulu celu mai nou americanu, îi punu frumosu, naturalu și durabilu cu pretiurile cele mai eftine; mai departe plombéza dinti gaunosi cu aur, argintu, platina séu cu alte materii durabile, prin ce încéta durerea de dinti și dinte se má póte întrebuintiá 15—20 de ani.

Ordinéza înainte de amediu dela 9—12
dupa amediu de la 2—5 óre.

—3

Subsemnati facu prin acést'a cunoscutu onoratiloru musterii si onor. publicu, că si-au asortatu

Magazinulu

de haine barbatesci

Strad'a Vamei Nr. 12.

cu cele mai moderne și cele mai fine materii noué pentru haine de tótna și de érna din fabricele interióre și esterióre și se recomenda cu confectionarea prompta de totu felulu de haine barbatesci, cu pretiurile cele mai moderate. Costume de tótna dela 25 fl. în susu.

Cu tóta stim'a
A. SCHWARZE & BARTHA.

—9

Cu numerulu acést'a se finesce cuartaiulu alu III-lea. Rogamu a grabi cu înótreprenumeratiunei.

Editoru: Iacobu Muresiann.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresiann
Tipograf'a: Ioane Gótt și fiu Henriou.